

17381

45

Kiskönyvtár

Szerkeszti
Benedek Elek.

45. kötet.

Történetek, mesék.

Írta: LENGYEL LAURA.

BUDAPEST

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedés kftádása.

Ára kötve 50 fillér.

**Legalkalmasabb ünnepi
és alkalmi ajándékok!**

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

császári és királyi udvari

könyvkereskedés kiadásában

Budapesten, VI. ker., Andrásy-út 21. sz. a.

megjelentek és minden hazai könyvkereskedésben kaphatók a következő

Jfusági Jratok és Képeskönyvek.

Pósa Lajos:

Arany napsugár.

Ára 7 kor. 20 fill.

Pósa bácsi, a gyermekek kedvencei versei nem szorulnak dicséretre. A könyv kiállítása az összes magyar nyelven megjelent képeskönyvek között a legdiszesebb. Nagy negyedrét alakú, elsőrangú művészek által készített gyönyörű színnyomatu képekkel. Diszes bekötésben.

Legszebb regefüzér.

Mesekönyv számos színes és fekete képkel. Irta: **Bánfi János.** — Ára diszkötésben 2 kor. 80 fill.

Irta: Pósa Lajos.

A kis és nagy betűk ABC-rendben két-féle színben szegélyeznek egy-egy képet, mely az illető betűn kezdődő személyt, állatot vagy tárgyat ábrázolja; minden kép magyarázatul a négyesoros versikéket Pósa Lajos írta.

Ára 1 korona 60 fillér.

Czini-Czini.

A kicsinyeknek muzsikálj!

Pósa bácsi.

Tull Ödön rajzaival. — Negyedrét. Gyönyörű színnyomatu s aranyozott vászonkötésben.

Ára 4 kor. 80 fill.

Pósa Lajos kedves és a maga nemében felülmúlhatatlan gyermekversei. — Tull Ödönnek, a megszólalásig eleven és természetű rajzai páratlan nyomda-ipari kivitelükben e könyvecskét a modern gyermekirodalom valódi gyöngyévé avatják.

Tündérek között.

Mesekönyv, számos színes és fekete képkel. Irta **Bánfi János.** — Ára diszkötésben 2 kor. 80 fill.

Busch:

Ugri Matyi, a vészmadár.

Marci és Miska.

Két humorisztikus képeskönyv,
Egy-egynek ára 3 kor. 60 fill.

Házi állatok.

Elpusztíthatatlan képeskönyv, 6 képes lemez.

Ára 3. kor. 60 fill.

Egyszer volt, hol nem volt.

A legszebb mondák, regék és kalandos történetek gyűjteménye.

Írta: Bánfi János.

Számos színes és fekete képpel.

Ára díszes kötésben

5 korona 60 fillér.

Képes mesék.

Jó gyermekeknek meséli:

Iózsai bácsi.

Huszonegy mese, tizennyolc pompás színnyomatu képpel.

Ára 4 korona.

Tündérliget.

A gyermekélet változatos képei.

Írta: Kálmán bácsi.

(Mikszáth Kálmán.)

Tizenkét aquarell modoru, pompás kiviteli színes és sok finom nyomatu kép. Negyedréti alakban. Színnyomatos képi kötésben.

Ára 4 korona 80 fillér.

Mikszáth Kálmán bájos, pajkos, fülbemászó gyermekversikéi ily képpompával. — Kell-e még hozzá külön ajánlat?

Vadállatok.

Elpusztíthatatlan képeskönyv, 6 képes lemez.

Ára 3 kor. 60 fill.

Jó gyermekek mulatsága.

Hét kis füzet. Mindenféle bel- és külföldi, házi és erdei állat sikerült rajzban látható. A képekhez könnyen érthető, helyes magyarságu versikék, találós mesék, játékok, arany mondások járulnak.

Egy-egy füzetnek ára 40 fillér.

A hét füzet egy csinos kemény kötésben

2 korona.

Tündér-mesék.

Meséli:

Glemér bácsi.

Harminczöt válogatott mese, tizennyolc gyönyörű képpel.

Ára színes borítékba kötve 4 kor.

Kis emberek pajtásai.

Leutemann Henrik képeit versekkel ellátta

Radó Antal.

Nyolcz finom színnyomatos és 18 fekete képlappal negyedréti.

Színnyomatos borítékba kötve ára:

2 kor. 40 fill.

Mindenféle állatképek.

Radó Antal verseivel.

Ára 2 korona 40 fillér.

Gyermekek és állatok, állatok és gyermekek — van-e ennél kedvesebb képcsoport, kivált ha ezt egy Leutemann festette és Radó bácsi zengzetei versikéivel megéneklí!

Menazséria.

Kivágott képi gyönyörű szép képeskönyv, apró versecskével.

6 színes és 20 zöldszíni állatkép 14 lapon. Keskeny nagy ívrétben, fénymázosképi borítékban. — Ára 2 kor. 40 fill.

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR.

Szerkeszti: SZEMÁK ISTVÁN.

1. **A trójai háboru.** Irta *Kempf József*. Képekkel. Ára kötve 2 kor.
2. **Diákúgurák.** Irta *Gaál Mózes*. Képekkel. Ára kötve 2 kor.
3. **Odysseus kalandozásai.** Az ifjúság számára ismerteti *Kempf József*. Ára vászonkötésben 2 kor.

KIS KÖNYVTÁR.

Szerkeszti: BENEDEK ELEK.

Egy-egy szám ára füzve 24 f., kemény kötésben 40 f.

1. sz. **A cseregyermek.** Jókai Mór
2. sz. **Mesék és történetek.** Benedek Elek.
3. sz. **Egy plajbász története.** Gaál Mózes.
4. sz. **A szabad ég alatt.** Bársony I., Abonyi A.
5. sz. **Hany Istók története.** Sziklay János.
6. sz. **Fráter György élete.** Sebesztha Károly
7. sz. **Két falusi történet.** Gaál Mózes.
8. sz. **Várhegyi Zoltán.** Benedek Elek.
9. sz. **A legnagyobb magyar.** Somogyi Béla.
10. sz. **Az urfi.** Gaál Mózes.
11. sz. **Szunnyogkirály fia.** Révay Pál.
12. sz. **Dinka és Darinka.** Földes Géza.
13. sz. **A kis utazók.** Márkus Miksa.
14. sz. **Regék és mesék.** Bánfi János.
15. sz. **A beszélő arany.** Földes Géza.
16. sz. **Az árvák.** Várnai Sándor.
17. sz. **Az állatok beszélnek.** Böngérfi János.
18. sz. **Apró történetek.** Sebesi Jób.
19. sz. **Szibériai képek.** Földes Géza.
20. sz. **Azok a jó rátóiak.** Sziklay János.
21. sz. **Sebős.** Gaál Mózes.

MESEKÖNYVEK, ELBESZÉLÉSEK.

Móka bácsi (*Halász Ignác.*) Legszebb magyar mesék. Két sorozat. Egy-egy sorozat ára képekkel, vászonkötésben

Diszkiötésben 4 kor. 80 f.
Mesék és elbeszélések. Benedek Elek-től. Eredeti magyar gyermekmesék, diszkiötésben 5 kor. 60 f.

Kis Almanach. 10 magyar író eredeti meséivel. Szerkesztette *Bródy S.*

I. évf. diszkiadás 3 kor.
 II. évf. vászonköt. 2 kor., diszkiadás 3 kor.
 III. évf. vászonköt. 2 kor., diszkiadás 3 kor. 60 f.

IV. évf. kötve 2 kor. 40 f., diszki. 3 kor. 60 f.
 V. évf. kötve 2 kor. 40 f., diszki. 3 kor. 60 f.

Gulliver utazása a törpék országában. Swift után írta *Vajdady Ernő*. Ára 2 kor. 40 f.

Magyar mesekönyv A legszebb mesék a magyar népeletről, diszkiötésben, Ára 5 kor. 60 f.

Robinson Crusoe. *Radó Antal*ól. 80 kötve 3 kor. 20 f., 4 kötve 4 kor. 80 f.

Egyszer volt, hol nem volt. A legszebb mondák, regék és kalandos történetek gyűjteménye. Irta *Bánfi János*. Ára 5 kor. 60 f.

Andersen meséi. Kötve 2 kor. 80 f.

Andersen újabb meséi. Köt. 2 kor. 80 f.

300 Ezopus-féle mese. 114 képpel, kötve 4 kor.

300 Aesop'sche Fabeln. 114 képpel, kötve 4 kor.

Hoffmann és Höcker elbeszélései 4—4 képpel, u. m.: Jót jórt. — Rossz lelkiismeret. — A kíváncsi. — Elvesztett fiu. — Négerélet. — Könnyműség következményei. — Isten nem hagyja övét. — Barátság áldozata. Egyenkint kötve 1 kor.

Mosdóssy Imre. Három elbeszélés az ifjúság számára: 1 A szalmaszál. — 2. A kazalugrás. — 3 A libapásztor. Négy képpel, kötve 1 kor.

Szerelmehégyi T. Balassa-halom. Elbeszélés, kötve 1 kor.

Pávarinla—Madzsar. Finn elbeszélések, kötve 1 kor.

A fejedelem búcsúja.

Kis Könyvtár.

TÖRTÉNETEK, MESEK.

IRTA

LENGYEL LAURA.

BUDAPEST, 1902.

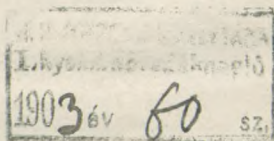
LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI)

CS. ÉS MŰR. UDVANI KÖNYVKERESKEDÉS KIADÁSA.

Post
4254

17.381/45

A fejedelem búcsúja.

Ki az a daliás alak, ki még egyszer visszapillant a hegy-csúcsról szép Magyarország felé? Kezében megremeg a kantárszár, a paripa tétovázva áll helyén, vissza akar fordulni. Okos, hűséges szemével reánéz a leventére, aztán megért mindent, Magyarországon nincs többé maradása II. Rákóczi Ferencznek.

A fejedelem elborult arczczal nézett vissza az elhagyott hazára, kísérete elhuzódott, senki sem akarja most zavarni a hőst, ki oly forrón szerette hazáját, ki most örökre távozni készül az imádott földről.

A hős csak nézett-nézett vissza. Szeme előtt bontakozott ki a világ legszebb látványa. A szelid kék hegyek, a meredek sziklák, a vad havasok. Amott távolabb az Alföld, a maga bűbajos szépségében. A fejedelem visszanézett.

A föld, melytől el kell szakadnia, az ő hazája s a mi előtte áll, az az idegen nagy világ. Hogy ilyen fájdalomba nem szakad meg az ember szíve?!

Nem, mert úgy tetszett az Úr Isten véghetetlen hatalmának, hogy a nemes fejedelem még sokáig éljen kint idegen földön. Ott hallgassa a tenger zúgását, mely hazájáról beszél neki. Idegen földön várja a magyar szabadság hajnalhasadását. Mert hiszen az Úr Isten, a magyarok Istene, nem hagyhatja el az ő választott népét.

Ott állt a hegytetőn és búcsúzott. Csak a lelkével, mert hang nem jött ki ajkán, de szívének dobogása ezt mondta:

— Édes hazám, szegény megtépett Magyarország! Itt hagylak, hogy talán soha, de sohase lássalak többé. Mikor hívtál, eljöttem első szavadra és ha szólítasz, eljövök újra. Még a mennyországból, az angyalok köréből is kiszakítom lelkemet, ha ezt a szót hallom: Veszedelemben van Magyarország! Kívánom neked, hogy ne legyen szükséged reám, hogy virulj boldogan és testvérként értsék meg egymást azok, kiknek most villogó véres aczél csillog a kezükben. Illatozzon újra virág völgyeidben, zöldüljön újra fű réteiden. Én pedig félre állok az útból. Ha csakugyan az én személyem volna az ok, hogy a nemzet nem boldog, legyenek elfeledve, számkivetve, csak az én hazám legyen boldog és áldott. De ha valaha szükség lesz reám s szükség arra a zászlóra, eljövök. És ha százszor kell feláldoznom életemet, reménységemet, hogy újra meg újra csalódjak, megteszem. Nem a fejedelem, nem II. Rákóczi Ferencz teszi ezt a fogadalmat, hanem a szegény száműzött, a hontalan bujdosó. Keserűség nélkül távozom és diadalmas reménységgel jövök vissza, ha hívnak, ha szükség lesz reám. Ha holnap, hát holnap, ha száz év múlva, hát akkor. Kitérök siromból, felpattantom koporsóm zárát, mert nincs üdvösség, még a túlvilágon sem, ha Magyarország rabságban sínylődik! Ezt a fogadalmat teszem hazám határán, én szegény száműzött bujdosó. A haza eltaszíthat magától, én a távolban annál jobban ragaszkodom hozzá. Minden szenvedés, minden gyötrelmem, minden megaláztatás csak erősebben csatol e szent földhöz, melyet búcsúzóul még egyszer áttekint könnyező szemem.

A kíséret néma meghatottsággal nézte, hogy a fejedelem térdre rogy és kezét esküre emeli.

A szellő pedig szeliden szárnyára vette a bujdosó néma fogadalmát. Vitte a kék hegyek, a szelid síkság felé, hogy eljusson minden magyar szívébe . . .

Akkor lágyan suttogó, bús szellő volt, de lett belőle haragos, vad, erős orkán is, mikor Magyarország szabadsága veszedelemben forgott.

Rákóczi szellemé eljött a túlvilágról is arra a hírre, hogy Magyarország szabadsága veszedelemben van. Eljött, úgy, a mint fogadta.

De hiszen ezt ti is tudjátok. Lángbetűkkel van írva mindnyájunk szívébe egy évszám. Közöséges évszám az idegennek, de fenséges büszkesége, örök dicsősége a magyaroknak: 1848.

Éjféli mese.

Éjféltájban egyszerre csak különös hangok verték föl a gyermek-szoba csöndjét. A sötétben hirtelen mozgolódás támadt. A játékok sétáltak ki a szekrényből, a könyvek szálltak le a polcra és a képek bújtak elő a fiókból.

Elöl biczegett egy háromlábú kis bárány. Minden lépés után keservesen bégetett. Utána egy tűzérszázad vonult ki, de a katonák már igen rossz állapotban voltak. Még boldog volt, kinek csak hadi felszereléséből hiányzott valami és nem a saját tulajdon testét érte baj, kar- vagy lábcsonkítás. Vagy nem járt úgy, mint a derék őrmester, a ki fej nélkül baktatott kis csapatja élén.

A szomorú csapat csak nem akart véget élni, mert aztán jöttek a szép arany- vagy ébenhajú babák. Az embernek összeszorul a szíve, ha rájuk gondol. Pirulva, röstelkedve vonultak föl. De nem is csoda. Az aranyos vagy ébenhaj kőzosan csüggött le homlokukra.

Ilona hercegnőnek a félszeme hiányzott, Erzsike grófnőnek az orra volt letörve. Most már képzelhetitek, milyen állapotban lehetett a köznép.

Mikor a gyászos elvonulásnak vége lett, jöttek a könyvek. A kis magyar nyelvtan fődél nélkül, az elemi számtan óriási fülekkel, sétálás közben hirtelen kinyílt a történelem kézikönyve és ott lehetett látni a boríték belső lapját mindenféle ostoba rajzzal elégtelenítve.

Jöttek a bepiszkolt, összemázolt képek. Köztük első sorban a térkép óriási téntafoltjaival. A szomorú csapat megállt a szoba közepén és beszélgetni kezdett.

A báránka kezdte meg a panaszkodást:

— Pista az első nap kitörte a lábamat, azóta így sántikálók szégyenszemre, minek is vesznek ilyen haszontalan pajkos gyermeknek játékot?

A katonák egyhangúlag rákiáltották:

— Helyes! Igaza van a báránkának. Nézzétek: mit csinált velünk az a gonosz Pista!

A babák nevében Ilona hercegnő kezdett sírni:

— Hát Piroska! Selymes, hosszú, szőke hajamat az első nap kitepte. Én reám volt mérges, mert az édes anyja nem engedte, hogy ebéd előtt csukor-süteménnyel töljje tele magát.

— És Miklós, — szólt a történelem kézikönyve — a helyett, hogy tanulna belőlem, telefirkálja lapjaimat. Minden könyvből három példányt ront el és az év végén mégis elégségest hoz haza.

— Úgy van! — kiáltott föl a kis magyar nyelvtan, — nekem már karácsony előtt letépte a fedelemet.

A számtan komolyan kezdett beszélni:

— Lássátok, milyen csodálatos dolog ez! Ezek a gazdag gyermekek, kik kényelemben, jó módban, gond nélkül tanulhatnak, haszontalanságokkal töltik az időt. A mulatságra szánt időt meg arra fordítják, hogy játékaikat rombolják, zúzzák. Lássátok, a házmester fiánál, a szegény Jóskánál minden másként van. Az iskolától kap szeptemberben könyvet és június végén ép oly tisztán és jó állapotban adja vissza, a hogy átadták neki.

— Nem tarthatja meg a könyveket? — álmélkodott a báránka.

— Minek tartaná? — vetette közbe a történelem kézikönyve, — úgyis az övé marad. Mire az évnek vége, betéve tudja már mindegyiket.

— Van Jóskának játéka? — kérdezde a fejetlen őrmester.

— Van, — felelt a mindentudó számtan. — Mondjátok csak: nem volna kedvetek meglátogatni a Jóska játékait?

Ilona herczegnő vállát vonogatta:

— Mi keresni valóm van nekem a Jóska játéakai közt?

— Jóskának huga is van: Zsuzsa. Miért ne néznéd meg a Zsuzsa holmiját? Nos, jöttök vagy nem?

— Megyünk! — kiáltották a babák.

És lassan megindult a csapat. Bizony a báránka nehezen bicegett. A katonák se mentek valami rendesen. A babák szégyenkezve takarták megcsonkított arcukat. Csak a könyvek nem szégyenkeztek, mert ők tudták, hogy nem az ő hibájuk, hogy ilyen rossz állapotban vannak.

Végre leértek a szűk kis lakásba. Itt nem volt külön gyermekszoba. A Jóska könyve, játéka ott állt egy kis fapolczon egymás mellett.

A könyvek az egyik sarokban szép sorban mind vastag kék papírossal bekötve. A könyvek alatt egy kis sakktábla, aztán valami kis vasút. Úgy csillogott, villogott a fényes bádog, hogy majdnem elvakította a vendégek szemét, kik bámulva mondták:

— Nini! Ez a vasút ott állt velünk a játékkereskedésben. Csakhogy mi felül voltunk a drága játékok közt, ő meg szegény egy alsó fiókban, hiszen mozdonyostúl sem került többbe egy koronánál.

Aztán szomorúan néztek egymásra.

— De azért egyikünk sincs olyan jó egészségben, mint ő.

Ilona herczegnő egyszerre csak felkiáltott:

— Nézzétek csak, a Zsuzsa bábuja!

Oda néztek mindnyájan. Egy egyszerű viaszbaba ott feküdt Zsuzsa mellett a párnán, még álmukban is egymásra mosolyogtak. A baba haja szép simára le volt fésülve. A szeme azonban nyitva maradt, mert a koronás babák nem tudják a szemüket behunyni, ha lefektetik őket.

— Boldog vagy? — kérdezte halkán Ilona herczegnő, kiért pár hónappal ezelőtt egy egész kis vagyont adott a Piroska édes anyja.

— Nagyon boldog, — felelt a koronás baba, — mert Zsuzsa jó ...

A babák egymásra néztek és mindegyiknek könny ragyogott a szemében. Azután megindult a menet még szomorúbban; a sánta báránka még többet panaszkodott, a katonák rossz-kedvűek voltak, a babák meg sírtak hosszan, keservesen. Arra az egyszerű szegényes kis szobára gondoltak, meg a rendben tartott könyvekre, a megbecsült játékokra, a szeretetre, melyben nekik úri kis gazdájoknál soha sem volt részük. Aztán hajnalodott és mindegyik ment a maga régi helyére, mert mit is tehettek volna egyebet?

Lidike álma.

Lidike ott aludt a diványon a gyerekszobában. Meleg, nyári délután volt és a lusta kis Lidikét elnyomta az álom. Egy darabig csak úgy félálomban szendergett és hallotta, hogy Sándor meg Erzsike be-bekiabáznak az ablakon; de nem felelt nekik semmit. Labdázni hívták és Lidikének bizony semmi kedve sem volt ahhoz, hogy a meleg napon szaladgáljon.

— Hagyd békén azt az álomszuszékot! — hallotta Annuska hangját. — Hiszen tudod, hogy nem lehet most megmozdítani helyéről.

Lidike nagyon megharagudott az álomszuszék szóért, már majdnem felugrott helyéről, hogy Annuskának megmondja a magáét, de aztán mégis fekvé maradt. Úgy gondolkozott, hogy megmondhatja ő, a mit akar, majd ha lement a nap, addig meg de jól esik egy kicsit szundikálni ...

A szundikálás egyre erősebb lett.

Lidikének egyszerre úgy tetszett, mintha valami különös zajt hallana. Fölveti a szemét, hát látja, hogy négy baba lépked ki a szekrényből nagy büszkén, rangosan.

— Ne nyúlj hozzám! — mondta Gizi, az Erzsike finnyás babája, a mellette lépkedő Lenke babának. — Ne nyúlj hozzám, te olyan kócos vagy!

Lidike majdnem elkaczagta magát, mert szakasztott úgy szokott Erzsike is finnyáskodni néha.

— Ejha! — mondta az Annus babája, Ilonka. — Törődöm is én a te szép ruháddal meg divatos kontyoddal, mégis csak én vagyok a legjobb tanuló a babaiskolában.

— Jó Istenkém, — gondolta magában Lidike — mintha csak Annust hallanám. Ő szokott mindig dicsekedni a bizonyítványával.

Gizus baba hirtelen megfordította kényes szép fejét.

— Hát te mit kuncsorogsz utánunk? — kiáltott egy kis hetyke ólomkáplárra, ki feszes léptekkel masírozott a babák díszes serege után. Az ólomkáplárt is jól ismerte Lidike, a Sándoré volt.

— Én nem kuncsorgok senki után — pattant fel a kis káplár, és Lidike azt hitte, hogy a Sándor hangját hallja. — Én nem szoktam kuncsorogni, hanem ha akarjátok, szívesen labdázom veletek, de csak töltött gummi-labdával.

A babák mind egyszerre kiabáltak:

— Nem! Nem! Nem játszunk veled! Hogy is ne! Hogy majd a hátunkba csapd a nagy, erős labdát! Mit keresel te itt? Eredj a fiúk közé, nekünk nem kell verekedős játék.

— Gyávák! — szólt ajkát biggyesztve a kis káplár. — Legalább adjátok ide hát azt a színes rongyot a hajatokból, elvesztettem a spárgámat, jó lesz a sárkányomat megkötni vele.

— A selyemszalagjainkat! — sikoltottak most már kétségbeesetten a babák. — Soha! Soha! Takarodj innét!

— Eh, mit! — szólt a kis hetyke káplár, épen úgy, mint Sándor szokott velük beszélni. — Adjátok vagy nem? Ha nem adjátok: elveszem erőszakkal, mert erősebb vagyok.

— Mama, mama! — kiabáltak a babák kétségbeesetten.

— Mama, mama! — csúfolódott a kis káplár. — Egyebet nem is tudtok, mint mamáért kiabálni. Nem szégyenlítek magatokat? Ha valami bajotok van: eszetekbe sem jut a két öklötök, hanem mamát, papát kiabáltok. Ide azzal a színes ronggyal!

— Nem, nem adjuk, — kiabáltak a babák és egyszerre harcra készen csoportosultak egymás mellé.

— Én magamra se venném azt a hitvány színes rongyot — csúfolódott a kis káplár.

— Nekünk meg a te rozsdás kardod nem kellene semmiért sem! — feleltek a babák.

— Mit? Az én kardom rozsdás? — kiabált a vitéz káplár.
— No megálljatok, mindjárt levágom a fejeteket vele.

— Mama! mama! — Most már kétségbeesetten kiabáltak a babák segítségért.

— Miczi, te — fordult Gizus a Lidike babájához, — szaladj a mamáért, hogy jőjjön rögtön, mert veszedelemben vagyunk.

— Beszélhetsz annak, — szólt a kis káplár megvetőleg nevetve, — hiszen egy szavadat sem hallja.

A babák mind odanéztek Miczire. Lidike is felkönyökölt, hogy lássa, miért nem mozdul babája. És óh, jóságos Istenem! Mit látott? Miczi aludt mélyen és csöndesen.

A káplár kötekedve kapott a szalagok felé. A három baba hangosan sírt, Miczi meg nyugodtan aludt. Lidike mérgesen ugrott le a díványról, hogy a rakoncátlankodó ólomkáplárt megbüntesse.

Bámulva nézett körül, aztán megdörzsölte a szemét. A babák ott voltak a szekrényben, az ólomkáplár felettük szalutált tisztelet-tudóan. Lidike csak ámult-bámult; alig akarta elhinni, hogy csak álmodta az egész dolgot. Elkaczagta magát, és félszemmel odasandított a bábuja, Miczi felé. S ime mit látott! A többi baba egyenesen állt a helyén, Miczi feküdt és szeme be volt hunyva. Óh, ez a lusta Miczi! Lidike nevetve rázta meg, aztán talpra állította és tréfásan fenyegetni kezdte:

— Kedvem volna megbüntetni lustaságodért, Miczi, de hát tudod...

— Tudom, kedves Lidike, — hunyorgatott pajkosan Miczi — de hát te is lusta voltál...

A kirándulás.

Laczi meg Piroska hirtelen abbahagyták a suttogást, mert édes anyja vacsorálni hívta őket.

A nagy izgatottságban alig birtak egy-két falatot lenyelni. Pedig édesanya váltig biztatta őket:

— Legyen eszetek, ne izgassátok magatokat, hiszen már rátok sem lehet ismerni. Olyan az arcotok, mint a paprika. De bizony szegény jó anyuska hiába beszélt.

Laczi meg Piroska alig találták a helyüket a nagy örömtől.

A nagy öröm oka pedig semmi más, mint hogy apa ígérete szerint holnap indulnak hosszabb kirándulásra a távolban kéklő hegyek közé.

Már egy hét óta nincs nyugodalmuk. Számítgatják a napokat, órákat és perczeket. És a nagy izgatottságban még arról is megfélelkeztek, hogy ma van a Laczi születése napja.

A gyermekek megfélelkeztek, de édes anyja, édes apa nem. Az áldott jó szülők minden alkalmat megragadnak, hogy gyermeküknek örömet okozzanak. A szép, nagy képekkel diszített könyv kissé megkésztet, csak a reggeli póstával érkezett meg, édes anyja rögtön átadta Laczinak.

— Édes gyermekem, ebben már nem meséket, hanem tanulságos dolgokat találsz. Igyekezzél belőle mentől több okulást meríteni.

Laczi kezét csókolt édes anyának, Piroska meg ujjongva tánczolta körül a szép könyvet.

Most édes apa lépett elő :

— Hát, édes Laczi fiam, én mást gondoltam. Nem vettem neked semmit. Te már nagy fiú vagy, meg akarom hallani szived vágyát. Mit kívánsz tőlem születésed napjára? Ha módomban áll, teljesítem a kérésedet.

Laczi hirtelen Piroskára nézett. Piroska bátorítólag mosolygott bátyjára, de Laczi mégis habozva kezdett mondani-
valójához.

— Édes apa, elférne még a kocsin valaki?

— Ejnye, Laczi, mire való ez a hímezés-hámozás? Föl a fejet, beszélj bátran, a hogy magyar fiúhoz illik.

— Apuska! — szólt most már bátrabban Laczi, — iskola-pajtásunknak, Jancsinak, a molnár fiának elmondtuk, hogy minket kirándulásra viszel a hegyek közé, jutalmul azért, hogy jó bizonyítványt hoztunk haza. Nem szólt semmit, de a szeme könnybe lábadt és leolvastuk arczáról, hogy mennyire szeretné ő is a hegyeket látni. Aztán, mikor hazafelé jöttünk, azt mondta nekem Piroska :

— Látod, Laczi, Jancsikának még sokkal jobb bizonyítványa volt, mint nekünk és mégsem vihetik sehová, mert az apja szegény molnármester, ez nem igazság ám! . . .

— Bizony nem, — vágott Laczi szavába Piroska, — ez nem járja. Minek is vannak szegény emberek a világon? ez olyan szomorú.

— Hallgass, gyermekem, — szólt édes apa komolyan. — Ilyesmiről te még ne beszélj, mert nagyon kicsi gyermek vagy hozzá. A molnármester házában, mikor Jancsi hazavitte az ő remek bizonyítványát, nagyobb boldogság volt, mint sok dúsgazdag ember cifra szobájában. De folytasd, Laczi fiam, te még nem mondtad el kérésedet.

— Édes apa, én meg Piroska összehuzódnánk, hogy Jancsi is elférjen a kocsin. Ha szeretsz engem, ha jó akarsz lenni hozzám, vigyük el Jancsit is holnap a kirándulásra, hadd legyen ez a legszebb ajándék születésem napjára!

Édes anya elfordult, mert örömkönny szökött a szemébe és nem akarta, hogy a gyermekek meglássák, de édes apa megindultan szorította Laczit magához.

— Meglesz, gyermekem! Jancsi velünk jön. És kérésed teljesítése nekem épen olyan örömet okoz, mint neked. Látom, hogy jólelkű, szerető szívű gyermekekkel áldott meg a jó Isten.

Most édes anya is közelebb lépett:

— Nem is tudom, ki kapott most ajándékot? Ti-e, a kik kis pajtásotokat magatokkal hozzatok, vagy mi, a kik jólelkű, tiszta szívű gyermekeinket magunkhoz ölelhetjük?

Szőke baba, barna baba.

— Édes anya még egyszer visszaszólt az előszobából:

— Aztán jók legyetek ám, gyerekek! Ha únjátok magatokat: hívjátok fel Erzsit játszani.

Alig ment ki édes anya az ajtón, Piroska elbiggyesztette az ajkát:

— Kell is nekem Erzsi! Én bizony nem fogom felhívni. Lili félénken megszólalt:

— De igen, Piroska, én szeretném, ha feljönne, Erzsi olyan ügyes és kedves, s annyi mindenféle játékot tud, a babáknak pedig olyan szép ruhát varr.

— Mindegy, — rázta fejét kevélyen Piroska, — ő a házmester leánya és nem közibünk való.

Lili még mindig védelmezni próbálta barátnőjét.

— Édes anya is azt mondta . . .

— Én meg ezt mondom — szólt haragosan Piroska. — Különben tégy, a mit akarsz, hívd fel Erzsit, de én akkor itt hagylak és bemegyek Magda nénihez.

Szegény Lilikének sírásra állt a szeme, szája. Szerette, nagyon szerette az ő kis barátnőjét, de nénjével, a nálánál két évvel idősebb Piroskával nem mert ellenkezni.

— Jól van, Piroska — és a kis Lili elfojtotta könnyeit — hát játszszunk együtt.

— Rakd ki a babákat — parancsolta hangosan Piroska.

Lili előszedte a babákat. A szegény jószágok nagyon siralmas állapotban voltak. Ruhájuk, cipőjük rongyos, hajuk kócos. Lili szomorúan nézte őket.

— Valamit kellene nekik varrni, Piroska.

— Igazad van. De én nem tudok varrni.

— Én sem! — sóhajtott félénken Lili, — és épen azért...

— Tudtam, — pattant fel indulatosan Piroska. — Tudtam. Persze megint a házmesterék Erzsijére gondolsz. Ej, mit is törődöm én annyit a te dolgoddal! Eredj Erzsihez, én meg megyek Magda nénihez...

E pillanatban kinyílt az ajtó és Magda néni lépett be rajta. Jóságos arczán mosoly ült és a gyermekek nem is sejtették, hogy pár percz óta az ajtó előtt áll és beszélgetésüket hallgatta.

— Kedves, aranyos Magda néni, — szaladt elébe Piroska, — meséljen valamit. Úgy szeretnék valami szép mesét hallani.

— Hát te, kis boglyas — fordult Magda néni Lilihez, — miért vagy ilyen szomorú?

— Nem vagyok én szomorú, Magda néni, — felelt a kis leány remegő hangon és titokban egy könnyet törült ki nagy kék szeméből.

— No jól van! Ha nincs közöttetek semmi baj, akkor mesélek. Az imént, hogy benyitottam az ajtót, azt hittem, pöröltök.

— Nem, nem, Magda néni, nem pöröltünk! — kiáltott Lili, míg Piroska lesütötte a szemét.

— Hát akkor minden jól van és én hozzá foghatok a mesémhez. Tudjátok: egyszer régen, mikor még magam is kis leány voltam, babát vásárolni mentem egy játékos boltba. A kereskedő keresgélt, kutatott az új babák közt. Meleg nyári délután volt, én belevetettem magamat egy kényelmes bársony karosszékekbe és szégyen, nem szégyen, de már bevallom nektek, gyermekek, hogy én bizony elszundikáltam.

A gyermekek jót kaczagtak, Magda néni is velük nevetett, aztán így folytatta:

— Persze, a mit most elmondok, mind csak álmomban történt. Az egyik baba fent a kirakatban — gyönyörű szőke haja és kék selyemruhája volt, — elkezdett beszélgetni a szomszédjával, egy barnahajú, pirosruhájú babával.

— Estére, ha a boltot bezárják, megtartjuk a nagy bált. Összeszedted már a meghivandók névsorát?

A barna baba nagyon szomorú arcot vágott.

— Fölírtam, a kiket említettél, de olyan kevesen vagyunk...

— Mindegy! — vágott közbe a szőke, — de legalább csupa előkelő, úri baba lesz a társaságunkban.

A kirakatban alól egy huszár fujta a trombitáját, most abbahagyta a trombitálást és felszólt:

— Bánom is én, előkelő, úri baba-e? Az a fő, hogy sokan legyünk és mindenki jól mulasson.

— Igaza van, — szólt a barna baba.

— Ugyan kérlek, — vágott közbe a szőke, — mit beszélsz itt össze-vissza? Csak nem fogunk olcsó fabábukkal barátkozni?

— De kérlek, — folytatta a barna, — milyen nevetséges ez a dolog! Végére is mindnyájan egyformák vagyunk. Legfőlebb az a különbség, hogy egyikünkben több a fűrészpör, másikunkban meg kevesebb. Nézd, a többi babák is mind kacagnak rajtad...

— Bizony — szólt fel a trombitáló huszár, — kinevet az egész babasereg, az egész játékos bolt ostoba gőgödért, szívtelen makacsságodért. De most már én mondom, hagyjátok el ezt a csúf veszekedést. Nézzétek azt a kis lányt ott a karoszékekben! Ha meghallja: miről beszéltek, kikaczag, lenéz benneteket ostoba felfuvalkodottságotokért, mert higgyétek el, csak egy fűrészpörös baba lehet ennyire ostoba és rossz. A gyermekeknek jó szívkük van és ha meghallják ezt a beszédet, többet nem szeretnek bennünket és nem akarnak majd velünk játszani, nem bizony...

— Én felébredtem — folytatta Magda néni, — és igazat adtam a kis trombitásnak. Minden jólelkű gyermek megveti azt

az ostoba, kevélykedő szőke babát, mert csak az nézheti le ember-, akarom mondani babatársát, a kinek fűrészpör van a keblében szív helyett.

Nem folytathatta tovább. Piroska sírva rogyott elébe és csókjával, könnyeivel borította el a Magda néni kezét:

— Ne haragudjál, drága jó nénikém! Rossz voltam, szivtelen voltam, de nem leszek az többé. Most pedig, ha megengeded, lemegyek Erzséért és megkérem, hogy jőjjön fel hozzánk játszani.

— Én is veled megyek, — szólt Lili felugorva helyéről. — Tudom, lesz öröme Erzsinek, ha meglát. Ő nagyon szeret bennünket.

Magda néni magához ölelte a két gyermeket, aztán mosolyogva nézett utánuk, a mint vidáman egymás kezét fogva mentek le a lépcsőn Erzsit felhívni.

A beszélő baba.

— Kedves Mariska! — szólt édes anya komoly hangon, — én már megmondtam a magamét. A beszélő babából most semmi sem lesz.

— Anyuskám, én úgy szeretném! — sírángozott Mariska.

— Elhiszem, hogy szeretnéd, — felelt anyuska, — de már egyszer megmondtam, hogy most lehetetlen. Apuskának mostanában annyi mindenféle költsége volt, hogy erről a beszélő babáról egyelőre le kell mondanod.

Mariska a könnyét törölte, édes anya szelid, halk hangon hozzátette:

— Édes kis leányom, te még nagyon boldog vagy, hogy ilyen semmiség könnyeket bír fakasztani a szemedből. Adját Isten, hogy soha nagyobb dologról ne kelljen lemondanod.

Megsimogatta Mariska haját és átment a másik szobába. Mariska bámulva nézett anyuska után. Hogy ne kelljen nagyobb dologról lemondani? Mintha bizony volna nagyobb dolog egy beszélő babánál! Nem, nincs is a világon olyan szerencsétlen gyermek, mint ő, nincs, nincs...

Még sokáig kesergett a kis leány, mikor bátyja, a tíz éves Jancsi, hirtelen kinyitotta az ajtót.

Nagyon szerette az ő kis hugát és rögtön hozzáietett, megtudakolni bánata okát.

Mariska könnyek közt mondta el a nagy szerencsétlenséget, hogy az édes anya hallani sem akar a beszélő babáról.

Pedig Miczinek, Gizinek, Rózának is van már ilyen babája, csak neki nincs, nincs, nincs ...

Jancsi elgondolkozott. Nem igen értette, hogy egy babáért hogyan lehet ennyi könnyet hullatni.

Jancsi azonban igen szerette kis hugát és vigasztalni kezdte:

— No ne sírj, Mariska! Hiszen ha nem lehet, nem lehet.

Mariska azonban tovább zokogott és Jancsi tovább vigasztalta:

— Hagyd abba már, Mariska. Inkább gondolok ki valamit.

Mariska feszült figyelemmel várta, hogy mit fog Jancsi kisütni.

— Hát mennyiért lehet egy olyan beszélő babát kapni?

— Öt forintért lehet kapni, — felelt Mariska.

— Hát látod, nekem van a perselyemben két forintom. Neked is van valamid?

— Egy forint és húsz krajczárom, — mondta élénken Mariska.

— Ez összesen három forint és húsz krajczár, — jelentette ki Jancsi büszkén. — No látod, nagyrésze már meg van a pénznek. Aztán meg minden héten kapunk egy pár krajczárt, nem adok neki egy hónapot, összegyűjtjük a baba árát.

Mariska tapsolt örömében, édes anyja a nagy ujjongásra nyitott be:

— No már kiderült az ég? — kérdezte nevetve.

Jancsi és Mariska rögtön elmondták, hogy mit főztek ki. Édes anyja nyájasan bólintott, jeléül annak, hogy beleegyezik.

Még el sem mult a hónap, már együtt volt az öt forint. Egy hideg őszi délután Jancsi és Mariska vígan ballagtak a játékkereskedés felé.

Épen egyik utcasarkon akartak befordulni, mikor szembe ment velük Jancsi iskolatársa: Károly, egy szegény munkás-ember gyermeke. Hideg őszi nap volt, de szegény Károly vékony kabátban didergett. Így járt ő iskolába is, ezt már mindenki tudta. De tudta azt is, hogy Károly a legjobb tanuló, és

a tanító bácsi mindennap megdicséri nagyon. De meg is érdemelte Károly, mert nemcsak a legjobb tanuló, de a legjobb magaviseletű, legilletelmesebb fiú volt az iskolában.

A vékony kis kabát hát fel sem tűnt volna Jancsinak, ha Károly szeme vörösre nem lett volna sírva.

Megállította a fiút és résztvevően megkérdezte, hogy mi baja, talán csak nem beteg?

— Én nem, de szegény édes jó apám ágyban fekszik. Most a patikába sietek orvosságért. Bár édes apám azt mondta: ne hozz nekem, fiam, semmit, kenyeret vegyetek ezen a pénzen, úgy sem tudom, mi lesz veletek, ha sokáig nyomom az ágyat.

Nem folytatta tovább, könnybe fúlt a szava. De a másik két gyermeknek is elhomályosodott a szeme és úgy látták, hogy tánczol körülöttük minden, a házak, az utcák, az emberek.

— Ne sírj, Károly, — mondta Jancsi, de elcsuklott a hangja.

— A jó Isten majd megsegíti magukat, — tette hozzá Mariska remegő hangon.

— Köszönöm szíves jóindulatukat, — felelt Károly, könnyeit letörölve, — most már megyek, sietnem kell az orvossággal.

Elbúcsúztak. De alig tett Károly két-három lépést, Mariska hirtelen Jancsihoz fordult:

— Te Jancsi, én gondoltam valamit.

— Én is.

— Nekem nem kell baba, van nekem elég babám, — jelentette ki Mariska határozottan. — Szaladj ezzel a pénzzel Károly után, ha sietsz, még utóléred.

Jancsi rohant, mint a szélvész. Pár percz múlva visszatért Mariskához.

— Odaadtad? — kérdezte a kis leány.

— Oda, — felelt Jancsi. — Képzeld, Mariska, vissza akart jönni, hogy neked is megköszönje, de én azt mondtam neki, hogy siessen haza az orvossággal. Jól tettem?

— Jól tetted, — felelt komolyan a kis leány és mindkettőjük arcán a megelégedés ragyogott.

Odahaza édes anya bámulva kérdezte:

— Hol hagyátok a beszélő babát?

A gyerekek ötlöttek-hatoltak, de végre is bevallottak mindent.

Édes anya egy szót sem szólt, de este félrehívta apát és sokáig beszélgetett vele. Másnap délelőtt aztán így szólt a gyerekekhez:

— No gyerekek, ki jön velem? Meg fogjuk látogatni a Károly beteg édes apját.

A két gyermek rögtön öltözködni kezdett, elindultak. De nem egyedül ám! Utánuk ment Julis, a szobaleány is, karján egy nagy kosarat vitt. Mariska odapillantott, édes anya tréfásan mondta:

— Egy kis eleséget viszek Károlyéknak. Mert látod, Mariska, — tette hozzá komolyan, — vannak emberek, a kiknek nemcsak a beszélő babáról kell lemondaniok, de még a mindennapi kenyér sem jut ki számukra.

Mariska lesütötte a szemét, édes anya azonban szeretettel símogatta meg az arcát.

Minden héten elmentek, míg a Károly édes apja feküdt. Mikor a negyedik hét végén elhagyta ágyát és újra munkába állhatott, meghatottságtól remegő hangon köszönte meg a jószágos úriasszony kegyét, ki betegsége alatt annyi minden jóval segítette szegény családját.

Itt aztán be is végezhetném történetemet, de a múlt héten valami különös dolog történt, a mit okvetetlenül el kell nektek mondanom. Mariska egy este ott táltala az asztalán a beszélő babát, szaladt vele egyenesen édes anyához, de az nevetve szabadkozott hálálkodása elől.

— De Mariska, én nem tudok semmiről. Egy jó angyalka látott benneteket azon a csúf, hideg, őszi délutánon, mikor Károlynak adtátok a pénzt és az angyalka így szólt: én meg-

jutalmazom ezeket a gyermekeket, mert megérdemlik. Eredj be csak a Jancsihoz, ő róla sem feledkezett meg az anyyalka.

De nem kellett Jancsihoz bemenni, jött ő már diadalmas örömmel, kezében tartva egy gyönyörű könyvet, volt abban mese, dal, de olyan sok, hogy egész télen abból olvasott fel Jancsi kis hugának.

Édes anya meg édes apa nevetve szabadkoztak mindig, de a gyermekek mégis csak őket csókolták össze a jó anyyalka ajándékaért.

A magyar fiúknak.

Ötvennégy évvel ezelőtt, mikor még a nagyapó is fiatal gyerekeMBER volt, egyszerre csak egy kétségbeesett kiáltás reszkettette meg minden magyar szívét:

— Fiaim, segítsetek!

Mit éreznétek ti, ha édes anyátok kétségbeesett, segítséget kérő, váró, parancsoló szavát hallanátok? Nem kértem tőletek, mert úgyis tudom. Minden gondolkozás, késedelem nélkül rohannátok, hogy az imádott édes anyát gyöngye karotokkal, szerető szivetekkel, hűséges lelketekkel védelmezzétek. Hátha még mindnyájunk édes anyja: a mi szeretett hazánk, Magyarország kiált segítségért?!

Magyar gyermekek vagytok és mindnyájan egyet éreznétek, hogy ezt a szeretett földet, melynek minden kis rögét magyar vér áztatta, melynek minden hantja szabadság-apostolok porait rejti magában, melynek még levegője is balzsamosabb, ege is mosolygóbb, mint más földé, ezt a szent helyet életetek árán is védelmezni kell.

Így gondoltok a magyar levegőt szívó gyermekek ötvennégy esztendővel ezelőtt is. Ámde ha a szívük lángolt, lelkük epekedett is, kis karjuk még gyöngye volt, igen gyöngye a kardviselésre. Hogy fájt a szívük, mikor látták a nagyobb diákok készülődését. Holnap rohannak a csatába, talán a halálba?... De ki is maradhatna nyugton, mikor az édes anya kétségbeesett sikoltását hallja:

— Fiaim, segítsetek!

Az egyik diák ott állt az udvar közepén egy emelvényen és mindnyájuk nevében búcsúzott az öreg tanár úrtól. Csak ő volt már ott az intézetben. A többiek, a fiatalok már mind elmentek a haza védelmére:

— Édes, jó lelki atyánk, — kezdte búcsúszavát a legidősebb diák — mi most elmegyünk. Nem vagyunk mi hűtlen szökevények és mikor elhagyjuk az iskola falát, szivünk elszorul. Nem szégyeljük a könnycseppet se, mely szemünket elhomályosítja. Hadd ragyogjon ott az a könnycsepp, majd föl szárad a csaták tűzében! Tegnap még telve volt a lelkünk tudásvágygyal, ma már nincs szivünkben egyéb, csak forró szeretet a haza, és lángoló gyűlölség az ellenség iránt. Nem látunk egyebet, csak a mi vérbe borított drága édes anyánkat, kit százfelől marczangol az ellenség. Ne tarts bennünket hálátlanoknak, mert most itt hagyunk. Az Isten adta az embernek az életet, de a hazáé ez az élet. Mert most úgy kívánja, megyünk érte küzdeni, esetleg feláldozni életünket a szabadság oltárán. Nem érdemelnök meg az Isten ajándékát, ha még tovább késedelmeskednénk. Ha a végső győzelem a mienk lesz, hálás szívvvel jövünk majd vissza hozzád, hogy oktasd, vezesd lelkünket tovább; ha elesünk, ne sirass meg minket! Elevenen száll az égbe, ki hazájáért harczolva esik el. Ha pedig — a mitől az Isten irgalma óvjon meg — legyőznek, akkor neked sincs itt tovább helyed. Rabszolanemzetnek nem kell tudomány, nem kell világosság, csak láncz és békó. Akkor kívánom neked, legnagyobb jótevőnknek, hogy halj meg most itt e perczben velünk együtt. Mert ezerszer könnyebb dolog elviselni a halált, mint azt a szörnyű hírt, hogy Magyarország szabadsága elveszett!

Igy végezte beszédét az a lelkesült diák ötvennégy esztendővel ezelőtt. A jó öreg tanár pedig kinyujtván két kezét feléjük, így szólt:

— Áldásom legyen rajtatok és fegyvereiteken! Isten

nevében induljatok előre! Isten nem hagyhat el benneteket, hisz a szabadságért harcoltok. Öreg ember vagyok, irigyellek benneteket, mert nem bírom már a fegyvert és itthon kell maradnom.

A diákok egymásután ragadták meg a jó öreg tanár kezét és csókjuk, könnyük hullt arra az áldott jó kézre, mely eddig vezette, gyámolította őket, aztán megszólalt odakünt a trombita . . .

Egy pillanat alatt letörölték könnyeiket, mert nem szabad sírva menni a csatába, mikor a haza, a jó édes anya kiált segítségért.

Fölvetett fővel, ragyogó szemmel, mosolyogva mentek a halál elébe a fiatal diákok ötvennégy esztendővel ezelőtt. Szorítások kezeiteket szívetekre, tudom, hogy most nagyon erősen dobog, nem is csodálom, hiszen ti mindnyájan magyarok vagytok.

A kis fiúk, a kik abban az időben csak olyan időségek lehetnek, mint ti most, a kis fiúk könnyes szemmel, szomorúan néztek a távozó diákok után.

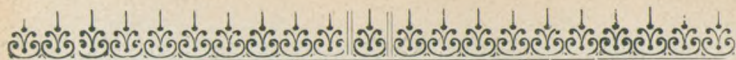
De nem sajnálták, hanem irigyelték őket. Aztán bementek az iskolába, a tanár úr utánuk ment, de nem a könyvet vették elő, másra tanította őket:

— Édes kis fiaim! Ne felejtsetek el, mit láttatok az imént. Őrizzétek, ápoljátok emlékét szívetekben, hogy majdan, később elmondhassátok: Mi láttuk a világtörténelem legnagyobb, legdicsőbb fejezetét szemünk előtt lejátszódni! Mi tanúi voltunk annak, hogy a százfelől szorongatott magyar nemzet hősi bátorsággal szívében százfelől verte vissza az ellenséget. Mi láttuk, hogy az ifjak dalolva rohantak a halálba, az öregek és gyermekek pedig sírtak, hogy nekik otthon kell maradniok. Mi itt vagyunk tanúságot tenni arról, hogy ez a nemzet legjobbainak vérével fizetett meg szabadságáért. Ne sírjatok, gyermekek! Jövendő századok minden gyermekei irigykedve fognak gon-

dolni reátok. Ti tanúi voltatok a legszebb, legfönségesebb küzdelemnek. Ti láttatok embereket a hazaszeretet szent tüzében megdicsőülve. A ti dolgotok lesz majd világgá hirdetni a hősök tetteit, hogy azok minden magyar szívébe be legyenek vésve örökkön örökké ...

Ezelőtt ötvennégy esztendővel mondta el mindezt a jó öreg tanár a kis fiúknak, véssetek ti is szívetekbe szavait.

Pista.

— Hol van Pista? — kiáltott Lidi bosszús türelmetlenséggel.

— Rendetlen fiú, — toldta meg Piroska, — nem ismeritek, hogy mindenünnen és mindig elkésik?

— De az anyuska születése napján nem volna szabad, — szólt Feri. — Hogy kezdjük meg nélküle a szini előadást?

— Ki kell hagyni a szerepét, — mondta Piroska.

— No te ugyan elhallgathatnál a bölcseségeddel, — felelt ingerülten Lidi, — hiszen tudod, hogy Pistára bíztuk a főszerepet, mert tagadhatatlan: ő legügyesebb köztünk.

— És a legrendetlenebb, — sóhajtott Feri.

A gyermekek szomorúan néztek egymásra. Hetek óta tanulták már azt a kis színdarabot, hogy a jó anyát meglepjék vele születése napján s ime Pista gondatlansága miatt vége mindennek.

Könny ragyogott szemükben, mikor apa belépett hozzájuk. Megmagyaráztatta magának szomorúságuk okát, majd így szólt:

— A dolog kellemetlen, de nem kell miatta kétségbeesni. Adjátok nekem a Pista szerepét, átfutom és úgy, a hogy bírom, helyettesíteni fogom a rossz fiút.

A gyermekek ujongva ugráltak körül a jó apát. Aztán mindnyájan átmentek édes anya szobájába.

Míg a színdarabot előadták, anyuka hol nevetett a furcsa mókákon, hol meg könnyét törölgette megihatottságában a gyer-

mekek iparkodását látva. Csak az esett neki rosszul, hogy Pista megfélemezett róla a mai ünnepnapon.

A darabnak már vége volt, mikor Pista nagy sebbel-lobbal benyitott. Ki volt pirulva az arcza és a nagy sietségtől gyorsan lélekzett. Apa egy szigorú, kemény tekintetei vetett reá, de a jó anya menten hozzáietett és fehér kis batiszt kendőjével törölgetni kezdte Pista verejtékes homlokát.

Most azonban apa lépett elő:

— Pista! — szólt szigorúan, — anyád az ő végtelen jószágában még azért is megbocsát, hogy születése napján meg tudtál róla feledkezni. De én nagyon haragszom reád. Ismerem rendetlen természetedet, de azt hittem, hogy a szeretet mégis erősebb szivedben, mint a rossz szokás.

Pista megrendülten borult apja kezére:

— Oh apukám, ne hidd, ne hidd rólam ezt ... én, én nagyon szeretlek titeket és ...

Hangja görcsös zokogásba fult s anya megszánya őt, közelebb lépett:

— Beszélj, Pista, beszélj, hiszen tudom, hogy nem rossz-ság tartott vissza. Védd magad, kis fiam, mert nemcsak neked, de nekünk is fáj ám ez a dolog.

— Anyuskám, — szólt felbátorodva Pista, — ma délután a történelmi óra után hallottam, hogy szegény Kovács Jankó beteg. Gondoltam: egy negyedórára elszaladok hozzá, mert szegény a múlt héten kitörte a lábát. Aztán megtudtam, hogy neki nincs édes anyja, apja szegény mesterember, a ki mindig a műhelyben van. Beszaladtam Jankóhoz ... Csakugyan egyedül volt ... Fájdalmasan nyögött az ágyban, mert nem volt, ki friss vizes borogatást rakjon beteg lábára. Én raktam rá a hideg ruhát. Aztán el akartam jönni, de Jankó könyörgött: ne hagyj magamra, ne hagyj magamra! Nyögött, lázas volt, félrebeszélt ... Én csak raktam, raktam a hideg ruhát a lábára, homlokára és így múlt el az egyik negyedóra a másik után. Félttem, hogyha a beteget egyedül hagyom, kiugrik az ágyból és kárt tesz

magában. Nem bírtam elhagyni, míg csak az apja haza nem jött ... — édes jó anyuskám, bocsáss meg érte.

Anyuska könnyes szemmel ölelte magához Pistát.

— Megbocsátom, édes fiam! Örültem gyermekeim kedves figyelmének, de a te mulasztásod mindennél jobban esett nekem a világon. Csak tégy így ezután is.

Apa gyöngéden megveregette Pista vállát:

— Derék fiú vagy, Pista. Holnap velem jössz a könyves boltba és ott választhatsz magadnak tíz kötet jó könyvet.

Pista hálásan csókolt kezét anyjának, apjának, mert Pista a könyveket minden játéknál többre becsülte.

Testvérei is szeretettel ölelgették és így szóltak hozzá:

— Bocsáss meg, hogy rosszat gondoltunk rólad.

Pár pillanat múlva Lidi anyuskához fordult:

— Ugy-e, édes jó anya, holnap mi is meglátogatjuk szegény Jankót?

Anya mosolyogva bólintott. Másnap együtt indultak el a gyermekek Kovács Jankó látogatására. De hátuk megett ment ám Erzsi szolgáló nehéz kosarat czipelve karján, melyben anyuska küldött mindenféle jót a beteg Jankó számára.

A teáskészlet.

Egy nagy, csunya háznak harmadik emeletén laktak ők ketten: Emma meg a bátyja.

Mivel senkijük a világon egymáson kívül nem volt, nagyon szerették egymást. A folytonos együttlétben összeszoktak teljesen. Egyforma volt a vágyuk, izlésük, akaratuk. Ha perlekedtek, az is inkább csak műkedvelésből történt, hogy túlságosan el ne unják magukat.

Perelni inkább Emma szokott, míg bátyja jóakaratulag, csöndes megnyugvással hallgatta és igen-igen szerencsétlennek érezte magát, ha ezek az apró veszekedések sokáig elmaradtak.

Emma és Miklós sok jó tulajdonsággal bírtak, de nagyon rézhajlók voltak, ha egymás megítéléséről volt szó. Emma szentül hitte, hogy bátyjából híres ember lesz, azért kiváló figyelemmel porozgatta könyveit. Viszont ha Emma leült a zongorához, Miklós átszellemült arczczal hallgatta, míg végre megszólalt:

— Nem hiszem, hogy Budapesten valaki tudna így zongorázni, mint te, Emma.

— Ugyan Miklós, — felelt a leány elpirulva, — meg vagyok győződve róla, hogy tévedsz.

Miklós lovagias arczot öltött:

— Kedvesem, nem tartom magam lángésznek, de a közönséges ítélőképességet, remélem, nem vitatod el tőlem.

— Nem azt értem, Miklós, — mentegette magát a leány.

— Nagyon leköteleznél, ha valamivel jobb véleménynyel volnál rólam és nem tartanád szükségesnek szavaidat magyaráztatni. Beszédedből azt veszem ki, hogy ítélőképességemet nem sokra becsüled. Vagy talán azt gondolod, hogy nincs érzékem a muzsika iránt?

— De Miklós!

— Nos hát, ha nem úgy van, légy szives belenyugodni. Budapesten nincs leány, ki úgy zongorázik, mint te.

Emma örömeiben még jobban verte a zongorát, pedig meglehetősen fáradt volt. Egész nap tanított és mikor estefelé hazatért, kábult volt a feje és majdnem sírva fakadt az utcán. De a mint hazaért és meggyújtotta a lámpát kis szobájukban, s elkészítette a teafőzőt, várva bátyját, egyszerre jókedve lett és gyöngéden nézegette az asztalra készített két csészét, közben ábrándokat szőtt és légvárakat épített.

— Ha pénzünk lesz, veszek egy teás-készletet kannával, hat csészével és nem kell ebbe az utálatos csuporba tenni a teát.

Ez volt a leghőbb vágya: egy teáskészlet. Az igazat megvallva, a hirtelen reájuk szakadt szegénységben semmi sem bántotta úgy, mint hogy esténként egy csuporba kellett a teát beleönteni. Mikor meghalt édes anyjuk, a szegénységben legelőször is a teáskanna hiányát vette észre. És mikor első kérését, tíz forintot — melyet a Nagy-Károlyból felköltözött fűszeresnél kapott, a miért leányát a franczia nyelvre tanította, — mondom, mikor a keservesen megszolgált tíz forintot hazavitte, büszkén szólt bátyjának:

— Venni fogunk egy teáskészletet.

Miklós zavartan turkált hajában.

— Hajh, édes, persze ... egy teáskészlet ... magam is szeretném ... De úgy látszik, megfeledkeztél arról, hogy most házbér-negyed van ám.

— Persze, — felelt Emma elgondolkozva, — erről meg-

feledkeztem. Tulajdonképen könnyelműség tőlem ilyesmire gondolni a mostani körülmények közt. De a fűszeresné ajánlani fog egy barátnőjéhez tanítani, akkor talán ...

— Lehet, hogy az én fizetésemet is megjavítják, ne búsulj, Emma.

Emma nevetve ült le a zongorához és egy vidám, bolondos dalba kezdett, hogy megmutassa, mennyire nem búsul.

Azonban multak a napok, a hetek, a teáskészlet még mindig csak álmokép volt. Emma tanította tovább a fűszeresné leányát, ki csodálatos tisztántúli kiejtéssel mondta a francia szavakat. A fűszeresné jó asszony volt, ajánlott egy másik tanítványt is, de a teáskészletre még mindig nem jutott.

Pedig mennyit beszéltek róla, milyen terveket szőttek fölöle! Esténként ott sétáltak a fényes körúton és a porcellánkereskedések előtt meg-megálltak válogatni. Hosszas tanakodás után ki is választottak egy kis kékvirágos készletet. Fájdalom, nem vitethették haza, mert nem volt pénzük, de fölötte lógott egy kis papírdarabon a szabott ára: három forint húsz krajczár és ők már jogot formáltak hozzá, mintha az övék volna.

Minden este elsétáltak a kirakathoz megnézni: vajjon ott van-e még? Egy délután Emma lelkenedezve beszélt bátyjának:

— Még most is reszket a szívem, ha rágondolok. Az az ügyetlen fiú majdnem összetört egy csészét.

Miklós elsápadt az ijedségtől, mikor kérdezte:

— Miféle fiúról beszélsz?

— A kereskedő inasáról. Törölgetett a kirakatban, mikor arra mentem és az egyik csésze kicsúszott a kezéből. Ezer szerencse, hogy épen maradt.

— Valóban, — szolt Miklós, — kellene valamit tennünk, hogy hazahozhassuk a teáskészletünket. Így örökös nyugtalanságban élünk, hogy valami idegen ember megveszi előlünk, vagy az az ügyetlen inas összetöri.

Emma szomorúan nézett maga elé.

— Lehetetlen, hiszen most meg már cipőt kell venni ...

Majd hirtelen fölélénkült az arcza :

— Tudod mit! Mindennap félre teszek öt krajczárt. Ez nem sok, ugy-e! De azért két hónap és négy nap alatt mégis összegyűl a pénz. Végére is egyszer már haza kell hozatni a teáskészletünket.

Úgy beszéltek róla, mintha elvitázhatatlan tulajdonuk volna. Miklós beleegyezett a tervbe és Emma minden reggel félretette az öt krajczárt.

Néha-néha nem is reggelizett, de ezt elég ügyesen el tudta rejteni bátyja előtt és gyönyörködve várta a nagy napot, melyen hazahozathatja kincsét.

Néha össze is pöröltek miatta :

— Miklós, — kezdte Emma, — az új csészekben nem engedek rumot égetni, hamar tönkremennek.

— Ostobaság, — felelt Miklós, — az nem árt nekik.

— Sajnálom, — felelt Emma hidegen, — de én mégsem engedem. Nagyon jól tudom, hogy a tűz nem használ a porcellánnak.

— Kedvesem, a te fizika-tanárod a felsőbb leányiskolában igen lelkiismeretlenül tanított téged.

— A fizikában szó sem volt teáscsészékről. Ott lombikról és görebről tanultunk, különben magyarázd meg te, hogy miért árt a tűz a porcellánnak.

— Nem érzem magam hivatva arra, hogy elemi iskolai tanítóid mulasztásait pótoljam, — felelt Miklós.

Emma erre sírva fakadt és kijelentette, hogy legjobb lesz neki, ha meghal.

A sírásra békítési kísérletek következtek. Egy negyedóra mulva már karonfogva sétáltak el az üzlet elé megnézni, hogy nincs-e valami baja a csészeknek?

Így telt el egyik nap a másik után és Emma vígan csörgette az ötkrajczárokat. Néha kirakta az asztalra és olvasni kezdte, bár olvasás nélkül is igen jól tudta, hogy mennyi. Egy szép napon, mikor már épen csak húsz krajczár hiányzott,

Emma levelet kapott. Egy szegény diák rokonuk írta, ki, miután végigpróbálta az előkelő rokonságot könyörületre bírni s miután kérő leveleire egy sort sem válaszoltak, most Emmához fordult.

Ebben a levélben csunya kis görbe betűkkel írta meg a kis diák rokon, hogy sokat éhezett és most nagyon beteg. Egy szegény idegen asszony szedte fel könyörületből, de orvosságot már nem csináltathat neki, mert ételre is nehezen futja. Az orvos is írt egy pár szót, hogy bizony beteg a fiú, igen nagyon beteg, mellhártyagyuladása van.

Emma kisírt szemmel adta át a levelet bátyjának.

Miklós úr a haját borzolgatta, a fejét vakargatta, a síró leányt nézte, végre megszólalt:

— Szerencsétlen gyermek! Épen mihozzánk fordul, mikor a családban annyi a tehetős ember.

— De ha azok nem akarnak adni, hiszen olvastad.

— Azok nem akarnak adni, mi meg nem tudunk adni, az eredmény a szegény gyermekekre nézve egy, — mondta Miklós szomorúan.

— Miklós, — szólt a leány, — én gondoltam valamit.

— Én is, de nem merem kimondani.

— A teáskészlet!

Egyszerre kiáltották el mindketten azt a szót, aztán elfordultak egymástól. Egyik sem akarta, hogy a másik e pillanatban arczát lássa. Miklós kinézett az ablakon és csak arra fordult meg, mikor Emma könnyedén megérintette vállát:

— Ostobaság ennyire fölvenni a dolgot, ha eddig meg tudtunk teás csészék nélkül élni...

Mert bátyja nem felelt, folytatta:

— Végtére az egész teáskészlet csak előítélet.

— Ostoba előítélet, — tette hozzá Miklós fölháborodva.

— Azonfelül, — füzte tovább a szót, — ha épen ragaszkodol a készlethez, majd gyűjteni fogunk újra.

— Hova gondolsz, — felelt a leány, — ha egy kis pénzünk akad, a szegény gyermeknek kell elküldeni és nem holmi előítéletre költeni, ez csak világos!

Derülten kívántak egymásnak jóéjszakát, de később Miklósnak úgy tetszett, mintha a benyíló szoba sötéttségéből sírást hallana. Lassan fölkel a fekete bőrdívánról, melyen háltni szokott, félrehuzta a függönyt és Emma ágyához lépett:

— Sírsz, édesem? — kérdezte halkán.

— Igen, Miklós, én tudom, hogy bolondság, de oly nehéz az embernek előítéletekről lemondani.

A mártir.

Apa, mikor Annuskát két és fél órás korában meglátta, gyorsan és egyszerűen ítéletet mondott róla :

— Ez a gyermek szűk látókörű és korlátolt gondolkodású.

A ki az apa ítéletét kissé keménynek találja, annak megúghatjuk, hogy Annuska volt a negyedik leány. S mi tagadás, apa nem túlságos mértékben volt elragadtatva, mert egy fiút szeretett volna.

Annus mindezzel nem igen törődött. Ő épen olyan követelően sírt, ordítozott, bosszantotta a házbelieket, mintha első volna.

Két szemével oly nyíltan, szeretettel, bizalommal nézett a világba. Látszott rajta, hogy kicsiny szivecskéje mindenkit szeret és mindenkitől szeretetet vár. Anyának természetesen ő volt a kedveltje és nem egyszer hívta apát Annuska bölcsőjéhez, hogy nézze meg. Annuska oly gyönyörűen aludt a fehér párnák közt, mint egy kis angyal. Apa — a ravasz apa — mit tagadjam, bensőleg nagy megelégedéssel nézte Annuskát, de mint szilárd jellemű férfiú, fenn akarta elvét tartani és ennél fogva csak mérsékelten mosolygott s mikor anya dicsekedve mondta :

— Úgy-e, hogy gyönyörű gyermek?

Apa komoly hangon felelt :

— No, nem csunya. És ha nem is üti meg a nénjei mértékét, de a többi idegen gyermek fölött hasonlíthatatlanul magasan áll, ez egyszer bizonyos.

Anya nem volt meglegedve ezzel az elismeréssel, de nem szólhatott, mert már a kicsike fölébredt. Kinyitotta csillogó kék szemét és rámosolygott anyjára. Aztán vidáman kapkodott apa fekete bajusza után. Apa lehajolt a bölcső fölé és Annuska megragadta a bajuszt, egyúttal hangos kacagással tudatta a világgal, hogy ő negyedik leány létére is meg van elégedve sorsával. Meg bizony.

Testi és lelki állapota egyaránt élő czáfolata volt anya állításának, hogy Annuska tulajdonképen egy szenvedő mártir. Ilyen gömbölyű, piros arcú, nevető szemű mártirról nem tesz említést sem a biblia, sem a történelem. Anya abból az okból indulva ki, hogy Annuskát, mint negyediket, csak üldözik, bántják, dupla adagokban adta a kicsikének az uzsonnát és ebédet. Hála a jó Istennek és Annuska kitűnő étvágyának, a lelki fájdalom ellen való kúra nem is maradt hatás nélkül, sőt a hatás egyre növekedő gömbölyűségben és kicsattanó piros arczban erősen mutatkozott is.

A mártirka sokat játszott, de inkább ülve, mert a mozgás nehezeére esett gömbölyűsége miatt. Hat észrendő koráig egyebet sem tett, csak hízott. Annuska ravasz volt és lustaságából erényt csinált. S mert mozdulatlanul egy helyben szeretett ülni; mert kényelmes volt még arra is, hogy beszéljen, s mert legkedvesebb foglalkozása az evés és alvás volt, az anya ünnepiesen kijelentette:

— Ilyen jó gyermekem még sohasem volt.

Annuska a hangos beszédre fölébredt és szokott nyugodt hangján jelentette ki, az Isten tudja ma már hányadszor:

— Anyuska, éhes vagyok!

Anya vaját kent a kenyérre, még pedig Annuska ízlése szerint, jó vastagon és keserű hangon mondta apának:

— Jól tudom, hogy nem szenvedheted ezt a gyermeket, de legalább annyi gyöngédség lehetne benned, hogy elrejténéd gyűlöletedet.

— Ez nem rossz, — kacagott apa, — gyűlöletemet

Annuska ellen? Mondd csak, Annuskám, — térdepelt le a kis lány széke mellé, — rossz az apuka? Haragszol apukára?

Annuska azonban most sokkal fontosabb dologgal volt elfoglalva, mintsem apa ömlengéseire figyeljen. Ő anyát nézte, mint keni a kenyeret és szigorúan rászólt:

— Ott is, a hol fogja.

Ez azt jelenti, hogy a kenyéren annak a kis darabnak sem szabad vajmentesen maradni, hol az anya keskeny, fehér újja a kenyér szeletet tartja.

Annuska kiment a vajaskenyérrel, mert csak úgy ízlik a falat, ha körülünk irigykedő és bosszankodó testvérek állnak. Hajh, Annus ínyes volt és tudta mivel kell a falatot ízletessé tenni!

Mikor egyedül maradtak, anya megtámadta apát:

— Szivtelenség, a mit csinálsz. Már a gyermek is észre vette, hogy nem szereted úgy, mint a többieket.

Apa komolyan meghökkent:

— De hiszen az nem igaz, nekem mindnyájan egyformák. De különben honnan gondolod, hogy a gyermek sejt valamit?

— Hát van mit sejtenie? — szólt keserűen anya.

— Azt nem mondtam — és a szegény apa ijedten hátrált — ne is hidd, kérlek. Tarts távol magadtól, de különösen a gyermektől minden ilyen gondolatot, hiszen irtózatossá volna ártatlan lelkét ilyesmivel keseríteni.

Apának aznap komoly lelkifurdalása volt. Igazán nem szeretné úgy Annuskát, mint a többit? Nem, az lehetetlen. Eleinte talán csakugyan úgy volt, de most csak olyan drága és féltett ez is, mint a többi. Épen olyan. De hát akkor miért mondta anya azt, hogy a gyermek is kezdi észrevenni? Nem, ez lehetetlen, hiszen ez szörnyű kegyetlenség volna.

Estére komoly dolog riasztotta föl töprengéseiből: Annuska fájlalta a torkát. Óh, Istenem, beh sápadt lett az erős férfi egyszerre. A gyermek lázas arcát simogatva, talán az járt eszébe, hogy mennyire szereti a jó Isten ezeket a göm-

bölyű, piros arcú angyalkákat. Vissza-vissza hívja őket, ha látja, hogy nem fogadják odalent elég szeretettel.

A nagy, erős férfi leroskad a kis vaságyacska elé és arcát beletemeti a gyermek párnájába, talán hogy ne lássa a mellette ülő asszony révedező, bizonytalan tekintetét, halálsápadt arcát, talán csak azért, hogy zokogását elfojtsa.

— Én uram Istenem! — imádkozik magában hangtalanul, — bocsáss meg, ha talán szívemben elégedetlenkedtem. Rendeléssel ne sújts olyan rettenetesen. Elégge megbüntettél a rémülettel is. De ha azt hiszed, hogy bűnös vagyok, vedd el az én életem gyermekemé helyett!

Annuska fölemelkedett, forró kis arcát odadörzsölte az anyja fehér, hideg kezéhez és halkán, fájdalmasan — hisz oly nehezére esett a beszéd — azt mondta:

— Anyuka, mondd meg apukának, hogy ne sírjon, lassan se sírjon, mert akkor nemcsak a torkom fáj, meg a fejem, hanem itt is, itt is ...

Odamutatott piczike kezével a szívére.

Óh, azok a végnélküli éjszakák, hosszú, szomorú nappalok, miket a szörnyű rémmel viaskodva töltenek el a szülők! Minden pillanatban új rémület, a remény is csak arra való, hogy annál rettenetesebb legyen a nehéz órákban a kétségbeesés.

De végre is győztek. Annuska egy kicsit bizony megfogyva (most már inkább ráillett a mártír név) elhagyhatta a piczike ágyát. Egyelőre csak a széles divánra költözött, de hát ez is nagy dolog volt ám! Micsoda öröm, anya sír a boldogságtól, apa kaczag és behozza a három testvérénikét, kik eddig vesztegzár alatt éltek.

Erzsike szólal meg legelőbb:

— Itt van, Annuska, a képeskönyvem, neked adom. Ne haragudj, hogy eddig nem hagytalak belenézni, de mindig összekented vajjal, most már a tied, csinálhatsz vele, a mit akarsz.

Gitta és Olga bábujukat rakják Annuska ölébe és össze-

viszza csókolják arczát, kezét, ruháját, ott, a hol érik, míg anya újra kiviszi őket, mert Annuskának pihenni kell, még gyöngé.

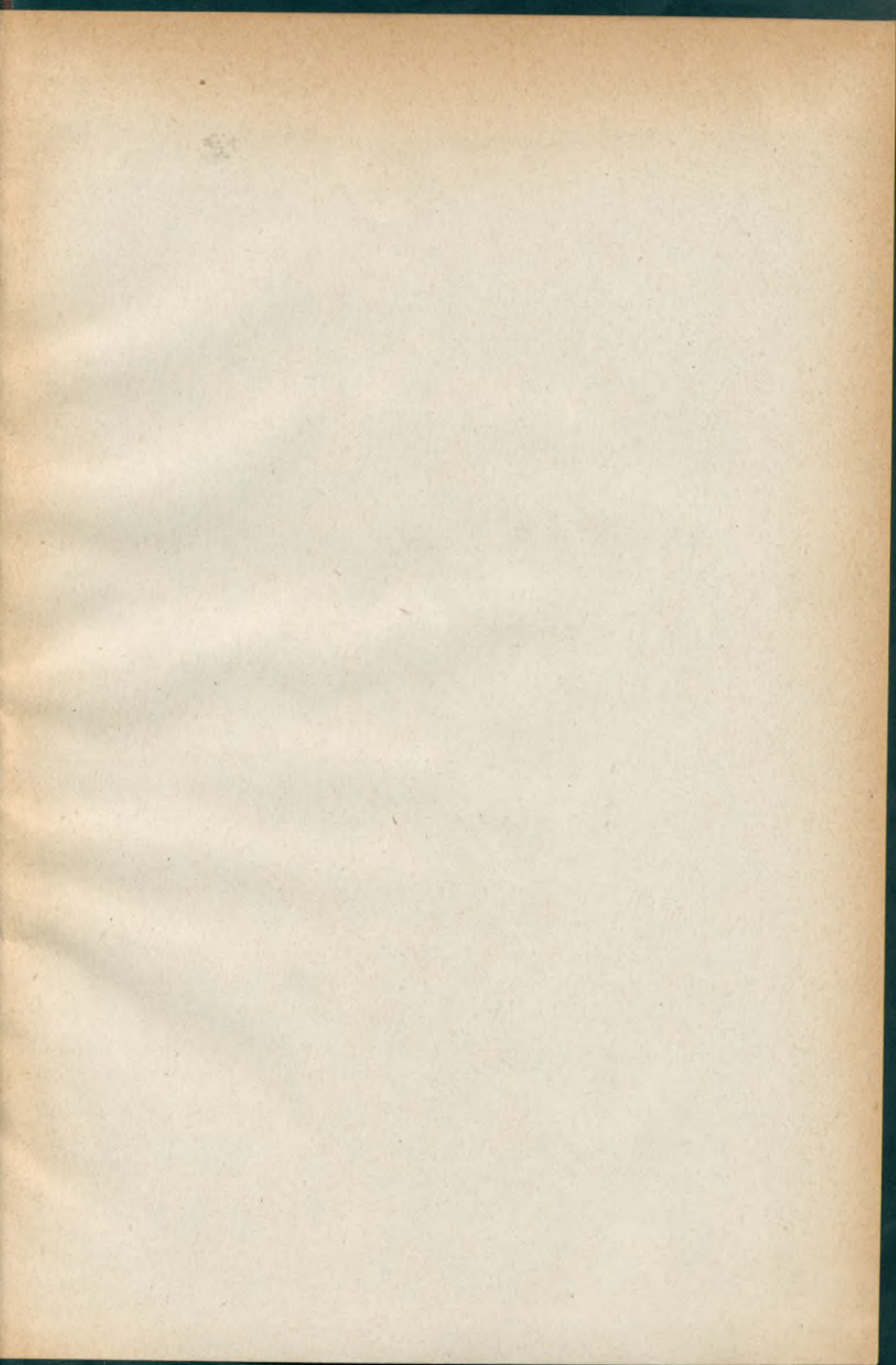
Annuska meglegegedetten néz körül. Roppantul tetszik neki ez az állapot, odainti magához apát és halkán a fülébe súgja :

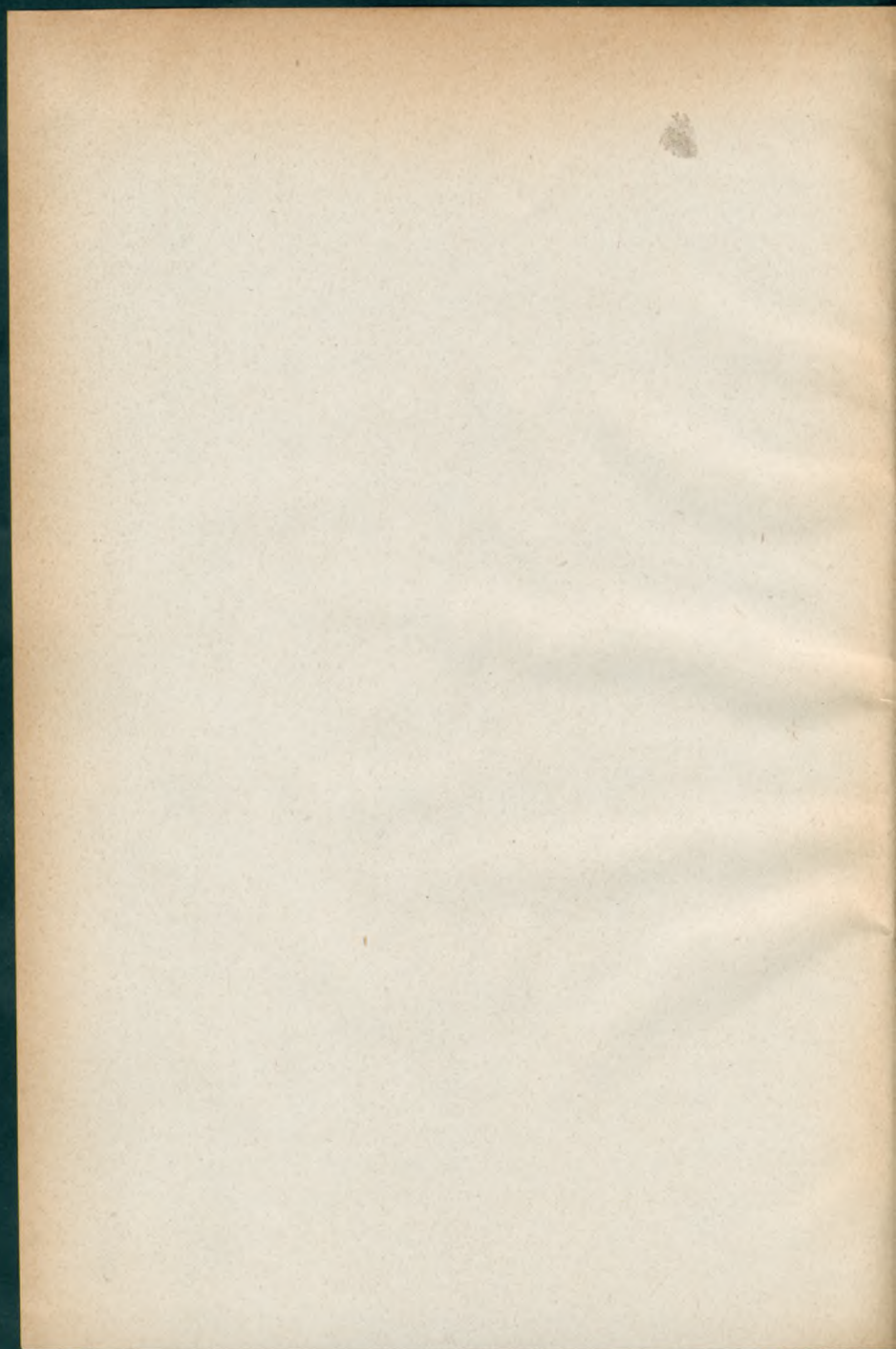
— Tudod, apuka, örülök ám, hogy nem haltam meg. Jobb így, meg téged nagyon sajnálalak. Anya — úgy látom — csak jobban szereti Erzsikét, Gittát, meg Olgát, de te mindig engem szerettél a legjobban, régóta tudom én ezt. Én mindnyájatokat nagyon szeretlek, de téged mégis a legjobban. Úgy fájt, ha sírtál, úgy-e, nem fogsz többet sírni ?

— Nem, soha, csak most az egyszer — és megerednek a könnyei, eszébe jut, a mit Ádám mond az *Ember tragédiájában* : „Uram ! legyőztél“ és a bejövő anyának kérdésére csak annyit felel :

— Igazad van, Annuska csakugyan mártir, nagyon panaszkodott. De hogy miről, azt neked nem mondom el soha.

Ifjusági iratok.

Erdély nagyszonyja. Irta Tóth Sándor. Palaky László rajzaival. Kötve 4 kor. 80 f.

Fekete Kató. Irta Fayné-Hentaller Mária. Kötve 5 kor.

Magyarországi sz. Erzsébet élete. Irta Lázár Gyula. Ara kötve 2 kor. 40 f.

A Szentföldön. Irta Erődi Béla. Ara füzve 4 kor., diszkötésben 5 kor. 60 f. diszkiadás (nagyobb alak) velin-papírra nyomtatva 8 kor.

A Fáraók országában. Irta Erődi Béla. 65 képpel és Egyptom térképével. Ara füzve 4 kor. Diszkötésben 5 kor. 60 f.

Nagyobbitott finomabb diszkiadás, pompás színnyomású vászonkötésben. Ara 8 kor.

Utazásom Szicília és Málta szigetein. Irta Erődi Béla. 50 képpel és térképpel. Ara füzve 4 kor. Diszkötésben 5 kor. 60 f.

Don Quijote de la Mancha. Cervantes után a magyar ifjuság számára átdolgozta Radó Antal. Doré Gusztáv rajzaival. Vásonköt. ara 4 kor. 80 f. Diszkötésben, ara 5 kor. 60 f.

Elbeszélések a görög világból. Az ifjuság számára Charlotte M. Yonge után Hampelné-Pulszky Polyxena. Képekkel. Képes borítékba köt. 3 kor. 20 f.

Elbeszélések a római világból. Az ifjuság számára Charlotte M. Yonge után Hampelné-Pulszky Polyxena. Képekkel. Képes borítékba köt. 4 kor. 80 f.

Magyar népmondák. Az ifjuság számára feldolgozta Radó Vilmos. Ebner Lajos képeivel. (7 finom színes kép.) Színnyomású vászonkötésben, ara 5 kor. 60 f.

Történelmi életrajzok az ifjuság számára. Irta Vaszary Kolos. Vaszary János képeivel. Színes vászonkötésben. Ara 5 kor. 60 f.

Ezeregy éjszaka regéi. A magyar ifjuság számára átdolgozta Radó Antal. Nagy nyolczadrét, négy finom színes képpel. Pompás színnyomású diszkötésben. ara 6 kor.

Kolumbusz Kristóf. Amerika fölfedezése. Az ifjuság számára irta dr. Brózik Károly. Egy színnyomású képpel és számos szövegrajzzal. Képes borítékba kötve. Ara 4 kor. 80 f.

Utazás a természetben. Irta dr. Platz Bonifác. Füzve 3 kor., kötve 4 kor.

A munka öröme és dicsősége. Ifjak számára a nagy Mantegazza Paolo után irta dr. Kerékgyártó Elek. Jelképes vászonkötésben. Ara 4 kor. 80 f.

Paralaxis. Irta Kölcsény Ferencz. A költő arczképével. Ara füzve 80 f. Diszkötésben 2 kor.

Rajzok Mátyás király korából. Irta Csánky Dezső. Ara kötve 80 f.

A Fekete király. Történelmi elbeszélés. Az ifjuság számára. Irta Földes Géza. Tull Odön rajzaival. Színnyomású kötésben. Ara 4 kor.

Porból lettünk. Elbeszélések az ifjuság számára. Irta Földes Géza. A képeket rajzolta Nagy Lázár. Színnyomású vászonkötésben. Ara 2 kor.

Ezer év. Képek a magyar nemzet történetéből. Az ifjuság számára. Irta dr. Baróti Lajos. Számos, a szövegbe nyomott képpel. Pompás színnyomású kötésben. Ara 3 kor.

Szív. A gyermekek számára. Irta Edmondo de Amicis. Olaszból fordította Radó Antal. Színnyomású vászonkötésben. Ara 5 kor. 60 f.

Természettudományi olvasmányok az ifjuság számára. *I. sorozat.* Szerkesztette Hankó Vilmos és Sztérenyi Hugó. Művészi iniciálékkal és számos szöveggéppel. Vásonkötésben. Ara 4 kor. 80 f.

II. sorozat. Szerkesztli Sztérenyi Hugó. Cserépy A., Hollós K., Richter A. rajzaival és 75 szöveg képpel. Vásonkötésben. Ara 4 kor. 40 f.

Ifjusági olvasmányok a természet köréből. (A természettudományi olvasmányok III. sorozata.) Szerkesztli Sztérenyi Hugó. 90 szöveggéppel. Vásonkötésben. Ara 3 kor. 60 f.

Pap János képes természetrajza. Allat-, növény és ásványország. Az ifjuságnak és a nagyközönségnek. Nagy nyolczadrét 17 színes ábrával és számos a szöveg közé nyomtatott ábrával. Színnyomású vászonkötésben. Ara 7 kor. 20 f.

Petőfi élete és költészete. Irta Kacziány Géza. Ara füzve 50 f.

Rajzok a természet köréből. Irta Pallagi Gyula. Ara 1 kor. 60 f., kötve 2 kor.

Díszművek az érettebb ifjúságnak.

o o o

- Argirus.** Tündérmese 4 énekben. Irta Jakab Ödön. A m. t. Akadémia Nádasdy-féle pályázatán 100 arannyal jutalmazott pályamű. Kis negyedré, 8 fénynyomású képpel és több szövegrajzzal. Ára füzve 6 kor.
Diszkötésben 10 kor.
- Szilági és Hajmási.** Költői beszély. Irta Jakab Ödön. Neogrady Antal rajzaival. Diszkötésben 3 kor. 60 f.
- Komédiák.** Irta Jakab Ödön. Tull Ödön rajzaival. Ára füzve 4 kor.
Diszkötésben 5 kor. 60 f.
- Falu.** Irta Jakab Ödön. Elbeszélések. Kimmach László rajzaival. Ára füzve 4 kor.
Színyomású diszkötésben 5 kor. 60 f.
- Dalok és történetek.** Irta Radó Antal. Ára diszes vászonkötésben 3 kor. 60 f.
- Alfred de Mussetből.** Fordította Radó Antal. Ára diszes vászonkötésben 3 kor.
- Radó Antal: Idegen költők albuma.** Műfordítások a XIX. század lyrájából. Mannheimi Gusztáv, Cserépy Árpád és mások eredeti rajzaival. Nagy nyolczadrét. Ára füzve 7 kor. 20 f.
Szín- és dombornyomású diszkötésben 10 kor.
- Költők albuma.** Jelenkori magyar költők verseiből. Összeállította Radó Antal. Tizenhatadrét kiadás. Színyomású, dusan aranyozott diszkötésben 6 kor.
Emlékkiadás. színyomású és selyembetétű pompás diszkötésben 9 kor. Nyolczadrét kiadás. Színyomású diszkötésben 10 kor.
Emlékkiadás. színyomású és selyembetétű pompás diszkötésben 13 kor.
- Költők albuma.** Nagy negyedré alaku díszmű. Pompás magyar stílus diszkötésben. 35 hirneves magyar festőművész képeivel. Illusztrációkkal és 28 heliogravure kiviteli műmelléklettel. Ára 56 kor.
- Lotz Károly Falfestményei.** 20 fénymetszetű táblával és Morelli Gusztáv fametszeteivel. A szövegét írta Riedl Frigyes. Diszkötésben nagy alak. Ára 36 kor.
- Ujabb nemzeti dalkönyvecske.** Jelenkori magyar költők verseiből. Összeállította Radó Antal. Ára diszkötésben 2 kor. 40 f.
- Giacomo Leopardi** összes lyrai költeményei. A költő arcképével. Fordította és a költőről szóló tanulmánnyal ellátta Radó Antal. Kiadja a Kisfaludy-Társaság. Ára füzve 3 kor. 20 f.
Diszkötésben 4 kor. 80 f.
- Gracza György: Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharcz Története.** Az illusztrációkat (881 kép és színyomatu műmellékletek) összeállította Kreith Béla gróf. Teljes öt diszkötésű, a budai honvédszobor dombornyomataival ellátott kötetben. Ára 70 kor.
Öt kötetben füzve, ára 56 kor.
- Szalai-Baróti: A Magyar Nemzet Története.** 1093 képpel és 97 műmelléklettel, ezek között több színezett. A vászon- (korona-) kötet a magyar szent korona színes dombor-nyomása díszíti. A félbőr- (Corvina-) kötés egy Corvina-Codex czimlapjának hű mása. 4 diszes vászonkötésben 60 kor.
Félbőr-kötésben 64 kor.

Diszművek az érettebb ifjúságnak.

o o o

- Utazás a Keleten.** Irtá Rudolf trónörökös. Fordította Brankovits György. Számos initialéval és vignettával Ő fensége rajzai után. Nagy nyolczadrétű diszkötésben ára 20 kor. Füzve 14 kor.
- Széptan.** A szépet kedvelő tanuló ifjuság és általában minden műveltek számára irtá Zsilinszky Mihály. Második bővített kiadás. Számos, a szöveg közé nyomott ábrával. Ára füzve 3 K. Diszkötésben 5 kor.
- Rostand E. Cyrano de Bergerac.** Ford. Ábrányi Emil. Diszkötésben 5 kor.
- Művelődéstörténet.** Különös tekintettel a képzőművészetek fejlődésére. Az ifjuság számára irtá Czigler Ignác. 80 művészeti történelmi illusztrációjával. Ára diszkötésben 4 kor. 80 f.
- Magyarország története.** Irták dr. Baróti Lajos és dr. Csánky Dezső. Miniatur diszkönyvecske. Alakja 4 és fél cm. széles, 6 cm. magas. Képekkel. Selyem kötésben, fém-domborművel (Árpád a paizson fölemelve). E piczi könyvecske oly apró, hogy csak a melléje aggatott nagyító üveggel olvasható. Ára védtokban 2 kor. 40 f.
- Budapest története** dr. Göcz Józseftől. Ára 3 kor. Diszkötésben 4 kor.
- EMKE daloskönyv.** Az E. M. K. E. igazgató-választmányának megbízásából szerkesztelte Deák Gerő. Két- és három szólamu komoly és vig dalok gyűjteménye. Füzve 1 kor. 60 f. Diszkötésben 3 kor.
- Négy szólamu vegyes karok gyűjteménye. Füzve 2 kor. 40 f.
- Diszkötésben 4 kor.
- Dóczi Lajos. Carmela.** Füzve 4 kor., kötve 3 kor. 40 f.
- **Beszélyek és vázlatok,** egy kötet füzve 3 kor. 60 f., kötve 6 kor.
- Ugyanaz két kötet füzve 7 K. 60 f., kötve 12 kor. 40 f.
- **Vegyes párok.** Füzve 3 kor. 60 f., kötve 6 kor.
- **Utolsó szerelem.** Füzve 4 kor., kötve 6 K. 80 f.
- **Költeményei.** Füzve 4 kor., kötve 6 kor. 40 f.
- **Széchy Mária.** Füzve 4 kor. 80 f., kötve 7 kor. 20 f.
- Goethe. Faust.** Ford. Dóczi Lajos, 16° füzve 4 K. 80 f., kötve 5 kor. 60 f.
- Ugyanaz. 8° füzve 2 kor., kötve 3 kor. 60 f.
- Tóth Kálmán. Költeményei.** kis 8° füzve 8 kor. 80 f., kötve 13 kor. 60 f.
- Ugyanaz. Nagy 8° füzve 11 K. 20 f., kötve 16 kor.
- Rákosi Jenő. Színművei,** két kötet, füzve 4 kor. kötve 6 kor.
- Rákosi Viktor. Rejtett fészkek.** Füzve 4 korona. Kötve 6 kor. 40 f.
- Kossuth Lajos élete és működése.** Irtá Gracza György. Cserépy Árpád, Homicskó A., Kiss Lajos, Márk L., Nemes Mihály és Szemlér Mihály rajzaival, ára füzve 4 kor. Diszkötésben 6 kor.
- Homeros Odysseájá.** Fordította Kempf József. Számos képpel, ára diszkötésben 5 kor.
- Magyar Könyvtár.** Szerk. Radó Antal. A megjelent számok jegyzéke kíváncsra megküldetik. Egy-egy szám ára 30 fillér. Minden füzet egyenkint kapható.

KIS KÖNYVTÁR.

SZERKESZTI:

BENEDEK ELEK.

Kiadja Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapesten.

Sz.	Kötve	Sz.	Kötve
1. Jókai M. A cseregyermek ...	40 f.	30. Gaál M. Két ifjúsági színmű	50 f.
2. Benedek E. Mesék ...	40 "	31. Benedek E. Két történet ...	50 "
3. Gaál M. Egy plajbász története ...	40 "	32. Mosdóssy I. Ut az ingoványon ...	50 "
4. Bársony I. Abonyi A. A szabad ég ...	40 "	33. Egri Gy. Bohókás történetek ...	50 "
5. Sziklay J. Hany Istók ...	40 "	34. Benedek E. Történetek öreg emberekrol ...	50 "
6. Sebesztha K. Fráter György ...	40 "	35. Csulak L. Mikor iskolába jártunk ...	50 "
7. Gaál M. Két falusi történet ...	50 "	36. Mosdóssy I. A király könyve ...	50 "
8. Benedek E. Várhegyi Zoltán ...	40 "	37. Benedek E. Budapesti gyermekek ...	50 "
9. Somogyi B. A legnagyobb magyar ...	40 "	38. Egri Gy. Erdőn, mezőn ...	50 "
10. Gaál M. Az urfi ...	40 "	39. Gerő A. Az igazság diadala ...	50 "
11. Révay P. A szunyogkirály fiai ...	40 "	40. Marcellus. Virág Jankó ...	50 "
12. Földes G. Dinka és Darinka ...	40 "	41. Teveli M. A zászló ...	50 "
13. Márkus M. A kis utazók ...	40 "	42-43. G. A. Aranyszívű Bandi ...	1 K.
14. Csulak-Bánfi. Három ünnep története. Regék és mesék ...	50 "	44. Pintér. Leánykák ...	50 f.
15. Földes G. A beszélő arany ...	40 "	45. Lengyel Laura. Történetek, mesék ...	50 "
16. Várnai S. Az árvák ...	40 "	46. Palásthy. A jó barátok ...	50 "
17. Böngérfi J. Az állatok beszélnek ...	40 "	47. Mosdóssy. Egy kalap története ...	50 "
18. Sebesi Jób. Apró történetek ...	40 "	48. Krúdy Gyula. Kun László és egyéb történetek ...	50 "
19. Földes G. Szibériai képek ...	40 "	49. Londresz. Egy falusi tanító naplójából ...	50 "
20. Sziklay J. Azok a jó rátótiak ...	40 "	50. Gyulainé-Baksay Julia. A csillagok birodalma ...	50 "
21. Gaál M. Sebős ...	40 "	51. K. Simó Ferencz. Négy flu története ...	50 "
22-23. Benedek. Többsincs királyfi ...	1 K.	52. Mosdóssy. Két oltár ...	50 "
24. Roboz A. Történetek az iskolából ...	50 f.		
25. Gaál M. Vig elbeszélések ...	50 "		
26. Versényi. Apróbb elbeszélések ...	50 "		
27. Csulak L. Székelyföldön ...	50 "		
28-29. Gyulainé. Tündérmesék ...	1 K.		

Nyomatott Wodianer F. és Fiainál Budapesten.